

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költészet hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

próza, versek

Balázs Gyula: Vihar
Baka István: Ajánlás
Bányai Tamás: A Jóság völgye
Baranyi Ferenc:
Valami mindig közbejön
Bárdos László : Megértés
Bittner János : Sárkányok ideje
Hoitsy Horváth Edit:
VALAKIHEZ...MINDENKIHEZ...
G. Ferenczy Hanna:
A héber temetőben
Jeney András: Csönd öblében
Kamarás Klára: Juszti néni emlékei
Kaskötő István: Sem ura...
Kisslaki László:
Krisztus a hóvihárban
Ligeti Éva: Valami itt tart
Millei Ilona: Az örök éhség
Molnár Szilvia : Elhagyó álmom
Némethy Mária: Mama
Ocsosvsky László: Susinka
Pápay Aranka: Rám bíztak kicsim
Péter Erika: Régi kiadásban
Sárközi: Egy költőnőhöz
Uhrman Iván:
A farkasember balladája
T. Ágoston László:
A lovak állva álmodnak
Váradi József: ...ha van amin járjál
Verzár Éva: Ivó a Nemere ölében

gondolatok

Aszalós Sándor: Trianon
Ady Endre: A gondolat ellen

elfeledettek

Hollós Korvin Lajos

A hős leszállt a lóról
A jövevény
Don Quijote
Egy szenvelgő ijú hölgyhöz
Füttyszó a sötétben
Hazám vagy végre

Kaskötő István Sem Ura, sem szolgálja...

Kedves, meg hogy Tisztelt, írod
leveled, ha jön, derűt áraszt,
szép szavak, képek messzi partokról,
mint flaskába zárt üzenet.
Csak azt az Urat, azt ne írnád oda...
tudom, ma újra divat, szokás, etikett,
rongy-rázós címek, meg rangok világában
a fene se tudja minnek,
de, hidd el barátom,
sem ura, sem szolgálja én nem
vagyok senkinek.

Voltam elvtárs, társtalan és hűtlen
testvér is egyszer, bár azt jobb feledni,
amigo, tovaris, Hej You! Sir meg mister,
tiszteltek is elvétve, csak úgy mellékesen,
főleg adót, ha kértek,
ami gyakran hátralékban volt...
volt, aki küldött durván, el a balfenekén...
cím meg rang nélkül, azt se bánom,
hiszen... hidd el barátom,
sem ura, sem szolgálja én nem
vagyok senkinek.

Szegény a nyelv, sajna,
nincs választás, benne egy
szégyen-történelem lapul,
hol az ember vagy *szolga* volt, vagy *Úr*.
Cifra egy világ, a pap az *Úr* szolgálja,
a népnek ő a tisztelendő *Úr*.
Az Urat dicséri, felfelé nyal, lefelé tapos,
míg üres vigaszt ígér a nincstelennek...
De ez ma már nem az én világom,
hidd el barátom,
sem ura, sem szolgálja én nem
vagyok senkinek.

Urak, ha jönnek új szolgát keresve
s lesz elég, tudom önként talpnyalók,
helyet cserélve néha, de a szabályt betartva,
szolga fel, úr lefelé... hamis cím, önámítás...
ez kell honfitársak, csak fel a fejjel, előre.

Könyvajánló

A
MERCATOR STÚDIÓ
kiadásában megjelent
e-könyvek innen is
nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!

Fetykó Judit:
Az ablakvitéz
Fetykó Judit:
Epreskert

G. Ferenczy Hanna:
A kereszt árnyékában

G. Ferenczy Hanna:
Túl a netovábbon

Kamarás Klára:
Letenyei fák

Kaskötő István: Számadás
Kárpáti Tibor:

Csillagzápor
Pápay Aranka:

Örvények felett
Sárközi László: Csikágó

Sárközi László:
Hellén szerenádo

Váradi József:
A próbára tett táltos

Verzár Éva:
Tüzet viszek...

Ajánlott Honlapok

Aurin

Fantázia, Irodalom,
Művészet

Baka István Alapítvány
BARÁTOK

Irodalom. Művészet
Digitális Irodalmi

Akadémia
Hetedhéthatár

HUMANISTA mozgalom
Irodalmi Rádió

Közkinccs
Litera

Irodalmi Portál
Magyar Elektronikus

Könyvtár
Mercátor Stúdió

Elektronikus Könyvkiadó

Magány
Rigmus
Tömegszállítás
Tünetemény

klasszikusaink

Kazinczy Ferenc

A költő
A nyelvrontók
A sonettó múzsája
A szép és jó
A vallástalan
Az én boldogítóm
Bor mellett
Fény és homály
Margit szigetén

pesti szemle

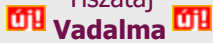
Bodor Pál: Vajon van arányos...
Darvasi László: Egy becsületes író
Föld S Péter: Talán még nem késő
Jaksity György: Fogyatékos nemzet
Tordy Géza a Nemzet színésze

De te, kedves idegen, ha őrsz, hát
légy jó és hadd az urat, kell az a fenének,
s ha valaha netán hittem is magamról,
bűnömet szánom-bánom,
és hidd el barátom,
sem ura, sem szolgálja én nem
vagyok senkinek.

Id. Benedek Jenő: Alföldi táj

Másképp látók
Papiruszportál
Táncsics Alapítvány
Tiszatáj
 Vadarma
Irodalmi fórum

Munkatársaink Honlapjai

Batta Eszter
Efraim Staub
Kamarás Klára
Kaskötő István
Komlós Attila
Polgár András
Szabolcs Piroska
T. Agoston László
Váradi József
Végh Sándor

MEGJELENT!

**Fetykó Judit
Pápay Aranka
és**

**Sárközi László
elektronikus kötete.**
Kattints itt!

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Baranyi Ferenc VALAMI MINDIG KÖZBEJÖN

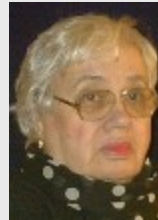
Valami mindig közbejön: távolban tengő vén apádnak
sós parlaggá szikesedett magánya fehérlik utánad,
futnál hozzája búntudattal, autóbuszon vagy gőzösön,
futnál hozzája szüntelen, de valami mindig közbejön.

Valami mindig közbejön: mosolyognál az elesettre
s nem lelné arcodon helyét a köznapok csip-csup keserve,
a csüggedőkre bízaton, a lányokra ingerkedőn
mosolyognál szíved szerint, de valami mindig közbejön.

Valami mindig közbejön: lehetne felbujtó az álom
s nem csillapító szunnyadás koncul kapott, kényelmes ágyon,
álmodhatnál egy igazit vetetlen, parttalan mezőn,
álmodhatnál, mert volna mit, de valami mindig közbejön.

Valami mindig közbejön: forró igazra nyílna ajkad,
de mielőtt kimondanád, engedsz a langyos féligaznak,
hisz a gyerekek bunda kell, meg kiscipő is télidőn,
lehetnél hős, nemcsak derék, de valami mindig közbejön.

Valami mindig közbejön: létfontosságú semmiségek
miatt halasztjuk mindig azt, mi életté tenné a létet,

Kamarás Klára Jusztí néni emlékei

Honnan is jöttem én? Valahonnan a polgárság
legalsó rétegéből, létért küzdő, bizonytalan kistisztviselőlk
és bohém, semmit el nem érő művészek világának
határáról.

Már a nevem is milyen idélen! Harangozó Jusztitia,
Kornélia, Adolphina. Ezt is csak akkor tudtam meg, mikor
beírtak az iskolába. Anyám százszor is elmondatta
velem, hogy bele ne süljek, ha megkérdezik. Addig csak
Jusztí voltam, máig így szeretem legjobban.

Volt énnékem keresztanyám és keresztapám is.
Egyik csóróbb, mint a másik. Nem is kaptam tőlük soha
semmit. Megegyeztek a szüleimmel, ha nekik lenne
gyerekük, majd én leszek a keresztanyja, az se kap
semmit tőlem. Engem nem kérdezett senki, hiszen még
úgyis csak óbégatni tudtam.

Jusztitia apáca nagynéném tiszteletére lettem.
Kornélia volt a keresztanyám, Dolfi, vagyis Adolfo de
Zonca a keresztapám. Szüleim fiút vártak, és ha teljesül a
vágyuk, akkor most lehet, hogy Adolf vagyok. Vagy talán
Adolfo, Juszticiusz, Kornél. Brrr!

pedig adódna még idő kifogni az adott időn,
igen, adódna még idő, de valami mindig közbejön.

(1972)

Jeney András
Csönd ölében

L. Gál Máriának

Fészket keres magányos száraz ágon,
Szívedre röppen, ázott kis veréb;
Megérint halkan, könnyű, lepkeálom –
S lám felriaszt: békességet zenél.

Békességet, hol vágyak dübörögnek,
Hol bánt a fény és odvas a sötét,
Szeretetcsontot hová néha löknek,
S kutyák marják el fiak örökét.

Kakukktojással van tele a fészek,
Gyűlnek alá fekete farkasok;
Verébke mégis itt marad tevéled,

Hát mért riadsz? – ölelnek csöndkarok;
A csönd ölén, lásd, ott a békességed,
Elszáradt szíved benne földobog.

Bittner János
SÁRKÁNYOK IDEJE

Ha csendesen lépsz, észrevétlenül
– még akkor is, ha mélyen, legbelül
megölted már az álmok szörnyeit –,
ne hidd, hogy démonod majd elkerül!

Ha benned is felforr az indulat,
számítsd ki pontosan ugrásodat!
Tudod, barátom, egyre süllyedünk,
sötét rémségek tájtják szájukat.

A testeden nem gyógyuló sebek,
a lelken elgennyedt rút hegek.
Két kézzel osztogattuk el hitünk,
káromkodunk szelíd imák helyett.

A pusztítást szabályos terv szerint
hajtottuk végre, súlyos érveink
voltak mindenre, vágyra, vad zenére,
de most, érzem, feltámadunk megint.

Igen! Sárkányok élnek köztünk, zöld
manók meg tündék, és sárkányölők...
Szerencsés vagy, ha néha láthatod!
Tudd meg, hogy nélkülük sivár a föld!

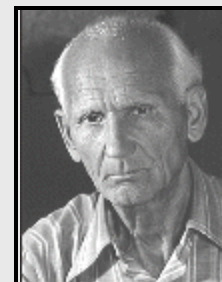
a vendég

id. Benedek Jenő festőművész

1906-1987

Kérjük látogassa a művész honlapját.
<http://idbenedek.uw.hu/>

Bányai Tamás
A Jóság völgye

- Néhány sikerült - suttogta Ria alig hallhatóan. - Azt hiszem senkinek sem fog sikerülni.

Gézu értetlenül és csodálkozva nézett rá.

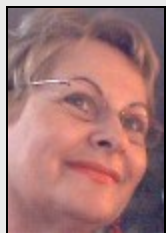
A kötés alatt mintha kikerekedett volna egy kissé az arca, s már közel sem olyan sápadt, mint legutóbb. Ez csakis a felépülés jele lehet! A műtét sikerült! Sikerülnie kellett!

Megfogta a lány paplanon nyugvó kezét, megszorította.

- Nem vagyok szakértő - mondta Gézu, - és a főorvossal sem beszéltem még, de én úgy látom sikerült. Lassacskán visszatér beléd az élet. Még egy, az utolsó műtét és túl leszel rajta. Néhány nap múlva végleg felgyógyulsz. Elhagyhatod a kórházat, aminek éppen ideje már. Várnak az olvasóid. És én is szeretnék már táncolni veled.

Ria szomorú mosolyra húzta száját.

- Te a műtétre gondolsz, ugye?
- Arra hát!
- Én nem arra gondoltam.
- Hanem mire?
- A könyvemre.

Péter Erika
Régi kiadásban

Koszorú vonat,
ragacsos lépcső,
sárpettyes ablak,
kiégett fénycső.

Leülsz, az ülés
cuppogva koppan,
németet magol
a nő a sarokban.

Fiatal srác,
vidéki lehet,
köszön, ismeri
még az illemet.
Könyvet vesz elő,
sárgát, vastagot,
meglepetésemre
egy antik Balzacot.

Idegenek,
koszos vonaton,
reménnyel teli
hétfői napon,
cinkos, rendhagyó
intimitásban.
Mi, nemdohányzók,
rég kiadásban.

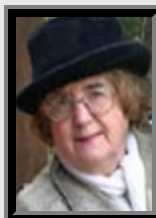

Bárdos László
Megértés

„Helyetted is megérték” — mondta most —,
„helyetted is járom a csalitost,
megoldok indákat, gabalyodott
gallyakat meg gordiuszi csomót;
ha kell, zsebkéssel rontok a bogoknak,
végére járok, hol késik a vonat,
körmondathoz érve kígyó leszek,
s átfonva őt jelentést préselek;
ha elmém mezőre, ősködbe érne,
naiv galambként röppenek föléje:
sík a síkra, suhanva megbukom;
de ne tudd meg,

mit láttam utamon:

azt hinnéd, utolszor hagytalak itt,
ám egy utazás mire sem tanít.
Azok a medrek és vonulatok,
azok a lapályok és kaptatók
csak úgy adnak, ha kész vagyok az útra,
mindig kész: mert nem hagyhatom magukra
sokáig őket: elvadulna mind,
kárörvendőn elmosnák nyomaim,
meredne mind a szirt, szörnyen csodás,
mint elzárkózó meghatározás.
Talán te bolyongnál” — kérdezte nyersen —
„megkövült útvesztők közt elveszteszen?
Ücsörgésem hát nem tréfadolog.
Helyetted értek, veled maradok.”

G. Ferenczy Hanna
A HÉBER TEMETŐBEN

Kőkerítés dőlt falán keresztül
bejár a szél surranva, szökellve
őszi fényben márványtömbök égneek
titokzatos rózsapírt lövellve.

Felkomorló, sötét obeliszkek -
a feliratok sokat sejtetőék
csak állok itt, mély döbbenet szívemben
mert nem egyformák mind a temetőék.

Elburjánzott cserjék nőnek szerte
ösvény köztük alig járható -
rég bezárták, nem tudom mi végre
fölötte még madár sem látható.

Sok síremlék hamvakat sem őriz
csak „Dachau” és mellette a név
s nevek hosszú, hosszú oszlopokban
mert füstté vált egy egész nemzedék.

Törött táblát nézek lent a fűben

**Balázs Gyula
Vihar**

Vihar előtti csend.
Csak szikra, csak pattanás.
A mező felett halkán dereng
Egy éles villanás.
Távol, mint fa lombja,
Szelíden úszik a felhő,
Szegény emberek gondja
Szánt s füttyül a szellő.
Kihuny a nagy meleg,
Felszisszennek a bokrok.
Dörren a fergegeteg
S grimaszos bolondok
Módjára táncolni kezd
A nyögés, a kacaj;
Finom füleket edz,
Majd kibomlik a zaj.
És mi csak menekülünk,
Ám oly végtelen e vidék,
Csak viharlámpást lelünk,
Mely szenderegve ég.
Aztán elalszik az is.
Sötétbe fülled a táj.
Új nap köszönt lassan
S pihegünk. Csak egy szellem jár.

id. Benedek **Jenő**: Boldog délután

**Pápay Aranka
Rám bíztak kicsim**

Ilon szökdécselve futkosott ide-oda a lejtős domboldalon. Vidám kis lénye együtt virult a koranyárral, kezében néhány szál üde vadvirág, mályva, borbolya, vad

még rajta Mózes héber számjegye -
s vízióként elvonul előttem
a sárgacsillagosok menete.

1970.//Aszód

**Kisslaki László
Krisztus a hóviharban**

Azon a bizonyos negyvennégyes télen a Sávoshegyen, ritka harapós hideg ölelte dermedtre az erdőt. Az öreg Baranyi borpincéje mellett állt egy aggastyán juhar. Gyökerei, mint fagyott karvalyláb markolták a földet, hogy az öreg törzsét ki ne tépje a jeges hóvihar. A pince mögött egy félszekérenyi zsuppköteg maradt az őszi tetőjavításból, beköltözött abba egy vénséges vén, agyafúrt varjú a családjával. Fonyódról. A madármatuzsálem jó előre megérezte csontjaiban az eljövendő kemény telet. Párja békésen öltögetett egy pár foltot az elkopott dolmányára, néha néha kinézett a nád mögül, de vissza is húzta a csőrét, mert olyan hideg volt, hogy még a kutyák hangja is belefagyott a hajnalba.

Persze az ágyuk, meg tankok bírták az ugatást. Lenn a kihalt faluban a karácsonyi éjjeli misének már biztosan lóttak. Korponai kántor helyett, Sztálin orgonái majd a Megváltóknak.

**Hoitsy Horváth Edit
VALAKIHEZ...
MINDENKIHEZ...**

1995. május

„Engem szeress, ne azt a macskát,
ne azt az önzőt, azt a csacskát !”
- kérleltél tréfásan s feleltem,
ám komolyabban, mélyről, csendben:
SZERETEM !

A mennyboltot is: ha azúr, ha halvány,
tavaszikék, avagy szomorkás;
ha elfedik az irigy fellegek;
amikor gyapjas nyájakat terel
a szél: kumulusz-, monszun-sereget;
ha pirkadatkor kelet sátor-sarkán
levélzöld, korall-, gyöngyház-, viola
pászták jelentik a napot s amint soha
oly forrón: bíbor fáklyák
lobbannak fel – rőt máglyái a délnek;
ha este mély kobaldba mélyed
s fény-pettyek szikráznak fel anyagán,
mint flitterek egy estélyi-ruhán.

margaréta tarkált; kékek, sárgák fehérek, mind-mind, ami a dús fű közül kikandikálva kínálta ünnepi díszét, azt sugallva: - Engem vigyél magaddal.

A bogarak zümmögésén át hirtelen oda nem illő, távoli hangocska szállt fel hozzá. Kíváncsian kapta arra a fejét, ahonnet hallani vélte:

- Oáá, oáá...

A völgyben kanyargó út fölé boruló fák alatt sétáló fiatal nő tolta maga előtt a babakocsit, amelyből a kérő panasz hangzott. A nő megállt, behajolt a felsíró apróságért, kiemelte – a feje fölé, mintha szállni készülne vele -, aztán karjába zárta. A babasírást azonnal a dúdolása váltotta fel, aminek csak becéző dallama ért fel a lány füléig. Ilon meg csak leült a magas fűben és visszafogott lélegzettel figyelte, mi fog történni lent.

Ligeti Éva
Valami itt tart

Nyitva az ajtó, a kapu tárva
Mehetnél éppen... ki tudja hova
Emlékeidet szívedbe zárva
Cipelve jussod, határig, s tova

Küzdelmes évek erőssé tettek
Tudássá érett sok-sok gondolat
Fellengzős álmok semmibe veszték
Másképpen látod már a dolgokat

Századok sora, tettekre hívott
Mindened adtad, mégsem volt elég
Ellenség veled száz csatát vívott
Oktalan harcból legyen már elég

Lelkesedésnek nyoma sem maradt
Elfárad, megtört valami benned
Menekülhetnél a kertek alatt
Valami itt tart, itt is kell lenned

Kapzsik kezére nem hagyatsz hazát
Részekre tépték egykori álmunk
Meddig hallgassuk hitszegők szavát
Mutasd az utat, s mi melléd állunk

Baka István
AJÁNLÁS

A mező Veronika-kendő:
töröld belé az arcodat!
Ne hitegesd magad, hogy e
földön más nyomod is marad.

Az ágat: amikor épp kipattant
rügyet ringat – ha szertelen lombot,
levélerdőt lobogtat;
ha dér alatt szomorkodik s recseg
s a zúzmarának sír panaszt;
ha hópamacskok piperéznek;
hogya lehajlik megadón, avagy
felnúlik daccal – fel az égig !

Szeretem még: a kölyökmacskát
s a tépett-szőrű, vén kuvaszt;
a félvak, szőrtelen nyulacskát;
a tengermélyi őshalat
s az algát; a tigris-gyermeket
s a komor erdőn apja lábnyomát;
anyja emlőiben a langy tejet;
a gyíkot is ! – igenis ! – szeretem!
- ahogy csöpp fején smaragd-koronát
viselve kő mögül kileskel –
az oroszlánt, mikor bömbölve fölkel
s nyújtózkodik - s az ölebet – igen,
az ölebet is szeretem...

A mindig-régi, mindig új tavaszt,
az absztrakt, tarkabarka őszt,
a pompás, zsarnoki nyarat,
ha fénye ős fejemre tűz;
a morc, velem-vánszorgó, vén telet...
A tájat, hogya tágas, ha szabdalt;
ha szendereg, ha villám szeli át;
erdő ölén a pázrás mély dalát
s a morgást, ami zivatart jelez:
a torokhangú, súlyos zengzetet...

Az emberen Isten keze-nyomát,
stigmával-ékes homlokát;
a bűnöst és a bűntelent.
Igen – igenis – szeretem !
A gyereket, az öreget,
a bölcsét és az ostobát,
bölcsőmet, ami régen szétesett,
botom – ha majd kezembe vándorol
megtartani az elmorzsol, beteg,
merev gerincet... A csendet
hogya békés, ha meleg
s nem kong, mint kriptasorban a magány;
a társas-zsongást s az egyedüllétet,
a zajt-lármát-ricsajt is, mivel – élet!

Ne szabd meg: kit és mit szeressek – kérlek !
Szeretem azt a macskát – ó, nagyon
és oly nagyon, nagyon-nagyon,
NAGYON SZERETLEK – téged!

Sárközi László
Egy költőhöz

S elég is ennyi. Ím, öregszik
elfáradt arcoddal a rét,
s kirohad fogaid közül
a virágmag-keserűség.
Vadvízzé simuló szemedre
majd jégkéreg-szemhéj tapad,
és pillaként verdes a nád a
tél nyugodt egei alatt.
A mező Veronika-kendő:
töröld meg verítékező
arcod benne - magába oldja
maró emléked a jövő.

Millei Ilona
Az örök éhség

A Napé is voltam,
olykor meg a Holdé,
ha szépen szólított,
a fénylő csillagé...

A szarvasfiú állt ott,
lábán ezüst patkót
viselt, szarván csillagot,
szőrén millió gyémánt ragyogott...

ő csupán jóízű szénáról álmodott.

Uhrman Iván
A FARKASEMBER BALLADÁJA

Ha éjjel első álmodból riadsz fel,
a telihold az ablakban ragyog,
és torkod elszorul, s vonítanod kell
(úgy úz egy titkos, ősi, szörnyű sokk),
akár az eb... Nem! Mint a farkasok,
kik, mint az őköd százezernyi éve,
ma is künn kóborolnak még az éjbe',
mert hajtja őket véres indulat...
Ha rajtad tör ki, el nem fojthatod,
kinó a bundád, karmod és fogad.

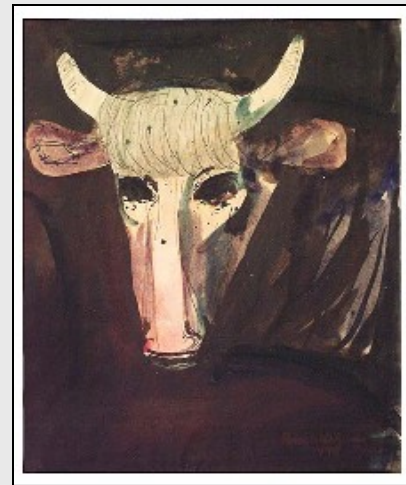
Ó, más ez, mint a kommersz, szimpla rémség,
mit százszor látsz a horrorfilmekben:
a génjeidből jó e farkaséhség,
mit jóllakatni nem lehet sosem,
e düh, melyet nem bírsz lenyelni sem,
ha elpattan, mi lelked még befedte,
civilizáltság pókhálónyi leple,
s megláthatod valódi önmagad.
Úrrá bírsz lenni rajta?! Mert ha nem,

Talán hülye voltam. De már késő.
Öledbe borítottam majdnem minden
keservem és gyűlöletem, félő

valami meghalt rég belőlem. Innen
rövid ösvény az örület s halál,
amely talán mégiscsak megtalál
valahogy egyszer; most hiába intesz.

Lezser modorom látszat, ívbe feszül
idegemben a tett s lenni akar;
szivárvánnyá, szigorrá... ám hamar
elfáradok: kezem, lábam nehezül,

szemem előtt száraz levél zörög,
nyomom vihar söpri, ahol egyedül
álltam folyton s mindig magam mögött.

id. Benedek Jenő: Tehénfej

Váradi József
**„...ha van amin járjál,
azon meg ne botoljál...”**

...a Hermányiaknak ajánlom

Veresmarton lakik két olyan öregember, akik
hunyorogva, titkolt szemvillanás mellett hamiskásan
megjegyzik, hogy nem vének. A vénemberek, s az
egyivásúak már kinn vannak a templomkertben s az avas
oldalon, és onnan lenézik a falubelieket. Azt is mesélik,
hogy most már nyugodtan meghalhatnak. Mert életükben
olyant láttak, amit sokan álmukban sem láthatnak meg. A
falú élete és sorsa olyan, mint a szóttos kendő. Keresztül
– kasul tartanak a szálak, egymáshoz szorulva, vagy
lazultan engedve a feszítésnek. Folytonos húzd meg –
ereszd meg. Néha nedves, néha száraz. Van egyszínű
fonal, de van más szín is. A szálak anyaga is különböző.
Mindent képes eltűrni, felakasztva vagy dörgölés alatt
sem siránkozik. A kendő arra van amire szótték. Semmi
másra. A falu is arra van, semmi másra. Az öregek
összenéznek, csettintenek. Ma többet nem beszélnek.

kinő a bundád, karmod és fogad.

S ha otthon nem maradsz, s rohansz az utcán,
s üvöltést sejt mindenhonnét füled,
a szörny elől nem mindhiába futsz tán?
Hisz őt saját lelked mélyén leled!
Veled nőtt fel, s együtt születtetek,
szüksége nem volt ahhoz sem fogakra,
hogy bős varázslatát beléd harapja,
ahogy veszett kutyák a kínjukat:
megosztozott a testeden veled,
s kinő a bundád, karmod és fogad.

Herceg, ha eztán kínoz még a félsz,
a Holdra rá se ránts - magadba nézz!
Embertestben születted? Az kevés!
Szép arcod maszk, mely szörny-pofán tapad!
Ha azt legyűrni ész s erő kevés,
kinő a bundád, karmod és fogad!

Ocsovszky László
Susinka

Hazafelé menet végigkószáltam a rég nem látott utcákat. Igaz, kerülővel, de nagy örömmel. Füttyörészve kerülgettem a kapuk elé kitett szemetes vödröket és hatalmasakat szippantottam a savanyú-hűvös levegőből. Megálltam a külvárosi kisutcák kidőlt kerítései előtt, játszottam a falhoz szorított árnyékkal. Egyszerűen szörnyűmód itthon éreztem magam.

Tíz óra lehetett, mire hazaértem. Nem voltam álmos. Úgy éreztem, hogy most tudnék dolgozni, ezért nekiláttam. Egész éjszaka dolgoztam. Sokszor azon kaptam magam, hogy kifelé figyelek, mintha az apró neszekből akarnám fölépíteni a kinti sötétet itt benn a szobában. A lépések koppanásai mindent elárulnak a csöndben. Éjfél tájban, éppen amikor kávéfőztem, hogy megmozgassam lustuló gondolataimat és legyőzzem a most már hívatlan álom csábító rohamait, egy társaság vonult el az ablakom előtt, vidám robajjal. Talán megunták valahol, és másik helyre igyekeztek. Kisvártatva sikongatás, nevetés jelezte, hogy bizonyára valamelyikük beelépett a vízbe. Előző nap esett az eső és a sarkon, ahol legtöbbször nem égett a lámpa, olyan sötét volt, hogy azok, akik nem ismerősek ezen a részen, igencsak beelépnének az eső után összegyűlt tócsába, ott, ahol a régi járda kikopott a fordulóban.

T. Ágoston László
A lovak állva álmodnak

– Alszol, öreg? – fordult a férje felé az asszony.

Molnár Szilvia
Elhagyó álom

és elhagynak
tóarcú tegnapok
és kihunynak
éjem fonta
fények
és fakulnak
sokszájú
csillag-harapások
és tompulnak
kútmély-kongta
titok-érzések

Verzár Éva
Ivó a Nemere ölében

Düledező kocsma viaskodik a Nemerével. Az öreg szél fitogtatja erejét, s bár korábban született, mint az ivó, úgy tűnik, hogy az „ifjú” kocsma győz, ahogy eddig mindig ebben az üvöltő orkánharcban. Zsindelyes kalapját csáléra eresztette, mint akinek már minden mindegy, vagy tán hogy székel csalafintasággal megtévessze a Nemere hegyén felébredt s most törni-zúzni akaró keleti szelet. A deszkapalánk is befelé indult, hogy ha esetleg mégis szükség lenne rá, támaszthassa a húséggel őrölt falakat, amelyeket oly régóta szolgál.

Benn duruzsolnak a falusiak, már nemcsak férfiak, hanem asszonyok is ülnek jócskán az asztalok mellett. Petróleumlámpa fénye imbolyog, a még meg-megismétlődő áramszünetnek köszönhetően. Csilingelő hangon koccannak a poharak, s mert lejárt a 1848-as tilalom, már a sörösüvegek is össze-összeütik szájukat. Igaz, nem mindenki kocogtat a habzó itallal, inkább a fiatalabbak vetemednek erre az – öregek szerint – hazafiatlan cselekedetre.

A rozszant kapu egész nap kitámasztva áll, megkopott faragott léceivel szégyellve köszöntené a vendégeket, de még nyikorogni sincs alkalmatossága, olyan peckesre állította az öreg kocsmát a rögzítő botot.

Némethy Mária
Mama

Megigazította feje alatt a kispárnát, és lélekben felkészült a nagy beszélgetésre.

– Nem, nem alszom. Jár az agyam, mint a vekkeróra. – válaszolt a férfi és mereven nézte a plafonon azt a bizonyos pontot, amit tulajdonképpen nem is látott a sötétben.

– Jár hát, mert mindig, minden marhaságon felhúzod magad. Tudomásul kell venni, hogy a fiatalok másként gondolkodnak, mint mi. Maguknak csinálják, olyan lesz a világuk, amilyenné ők teszik. Nem a mi dolgunk. A mi dolgunk az, hogy segítsük őket, amiben csak lehet, és ne álljunk az útjukba.

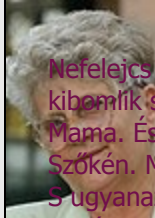
– Szállj le a katedráról, Mariskám! Legalább engem ne akarj kioktatni, ha már a világot nem is lehet megmenteni tőled!...

– Köszönöm, ez igazán jólesett... A tanítványaimtól, meg a kollégáktól kapom a virágcsokrokat, a gratuláló dísztvíratokat, a férjemtől meg a ledorongolást. Tudom, szerinted meg se érdemeltem ezt az elismerést, nem is dolgoztam meg érte... – mondta sértett önérzetét könnyekbe fojtva, és fejét a párnába fúrta.

– Látod, már megint túlzásban esel – simogatta meg a férfi a haját. – Ha így lenne, miért ültem volna heteken át a levéltárban a jelzeteket, idézeteket, forrásmunkákat keresgélve a tanulmányodhoz? Azt is felvállaltam, hogy begépelem a számítógépbe a kéziratodat, pedig hát nem is mindig olyan egyszerű kisilabizálni a kézírásodat, meg a rövidítéseidet.

id. Benedek Jenő: Idegen

(1921-1978)

Nefelejcs színeken
kihívják szó a kékből.
Mama. És a szó megjelen.
Szőkén. Mindig szőkén int nekem.
S ugyanazon lépcsőn tűnik el.
Emlékemen.

Százhusz évszak napjain érzett
árvaság lapoz át annyi tegnapon
a mindig nélküled mába
szőke szép mosollyal, ha fájna
a való. A nélküled.
Itt a házban lépcső őrsi léptedet.
Utolsó távolodásod. Árnyék.
Fordulónál szóltam: mama várj még!
Mennyi volt a lépcső és hova.
Mama nem tudtam. A gyermek ostoba.

Most a tájban a gyermek anyja messze.
Idő nem áll a hiányba. Ejt emlékezetbe.
Úgy játszik mintha játék lenne
dallamon, sütemény illaton, tárgyakon.
Tünékeny az idő, a játék, a fájdalom.

Színe a szónak gyengít a hiányba.
A virágból. Mindig virágból. A mályva
gyöngyvirág lilája gyöngyfehér.
A szín ér hozzád, mama. Remél.
Mindig játékot remél a szín veled.
Dallamon, sütemény illaton,
mama fogta tárgyakon,
kőkeresztben, lépcsőm lábnyomán.

S farkasréti kertben a zöldeken megáll
a most, a játék. Színek vissza a zongorán,
vissza a mosókonyha mesék
szívárvány szólamán.

Most a messze vizek
Ung, Laborc, Latorca, Inn lila színek
zenéje bölcsődalcsofogást játszik.
Hallom a színét. Csend. A másik,
a fekete hallgat el. Mama játszik.

Illyés Gyula írta, hogy Trianon a franciáknak a kéjlaképités csodáját jelenti, nekünk magyaroknak pedig a gyászt, mert a Trianon palotában aláírt békeszerződés során vertek idegenbe minden harmadik magyart.¹ A magyar nemzet ezt a traumát mind a mai napig nem tudta sem feldolgozni sem megemésztetni mert sem a Horthy sem a II.VH-t követő időszakban a szellemi történelmi helyzetek erre lehetőséget sem adtak. A Horthy rendszernek egyik lényege volt a revízió, átítatva erős sovíniszta érzelmekkel, ezért a reális szembenézés a Trianonhoz vezető úttal érhetően elmaradt. Elmaradt az elvesztett II.VH után is, mert egy olyan rendszer részei lettünk, melyben a „proletár internacionalizmus” szellemtelensége ezt nem tette lehetővé.

Trianonról ma is érzelmi alapokon álló legendák, megfogalmazások léteznek igen sokszor a médiákban is melyek igazodnak egy réteg érzületéhez és ez a felfogás nem engedi a reális elemzések során megállapított eredmények köztudatba való átmenetét. Pedig erre nemcsak szükség van, hanem az elkövetkezendő időszak egyik feladata a történelmi múltunk helyes értelmezése minden felesleges túlfűtöttségtől mentesen.

Trianonnal kapcsolatos legendák közé tartozik többek között a Kun Béla féle Tanácsköztársaság időszakának értékelése, Szabó Dezső által az Elsodort falu c művében megfogalmazott vádak a „hátország” áruulásáról.

Pedig a Trianonhoz vezető út igen messziről indul, és egyik fő oka a nemzetiségek létszáma,² állapota, helyzete volt.

Magyarországon a nemzetiségek száma 1780-re már meghaladta a magyarok számát. A nemzetiségeken belül túlsúlyba kerültek a szlávok, Erdélyben pedig lassan a románság lett a többségi nemzetiség a magyarral szemben. Erdélyben – mely nem volt Magyarország része, hiszen az 1848-as forradalom 12 pontja közül pont az utolsó mondta ki Erdéllyel való egyesülés vágyát, mely 1867 után következett be egyoldalúan - problémát jelentett az, hogy az erdélyi románokat hivatalosan nem tekintették soha nemzetiségnek, hiszen mindig három nemzetről (magyar, német, székely(!)) és négy vallásról beszéltek. (katolikus, unitárius, protestáns és görögkeleti – ortodox). A reformkor idején a nemzeti öntudat kialakulása csúcspontján kevesen észlelték a nemzetiségekben rejlő veszélyt, pedig olyanok figyelmeztettek erre mint Széchenyi István, a legnagyobb magyar a Magyar akadémia körül és a Hunnia című kiváló munkáiban, valamint Wesselényi Miklós a Szózat a szláv nemzetiség ügyén c. könyvében. Ebben a művében Wesselényi Miklós a Habsburg Birodalom föderalizálásának első programját dolgozta ki és nemcsak társadalmi reformokra, hanem a birodalom államszerkezetének és nemzetiségpolitikájának a módosítására is javaslatot tett. De Wesselényi sem mentes a XIX. században kialakult magyar nemzeti és nemzetiségpolitikai gondolkodástól. Wesselényi úgy gondolta, hogy a történelmi magyar állam határain belül, csak a magyar lehet „államalkotó”, és ahogy megfogalmazta: egyedül a magyar lehet „polgári alkotmányunk s államunk fenntartására” alkalmasnak. Ahogy kifejezte a törvényhozásban és igazgatásban egy országon belül, „több nyelv nem létezhetik”. Wesselényi politikai elemzésének téves pontjai ellenére Széchenyivel együtt előrevetítették a nemzetiségek jövőbeni viselkedését. Az 1848/49-es szabadságharc pedig világosan megmutatta, hogy a nemzetiségek, elsősorban a románok, szerbek, horvátok miként is gondolják, képzelik el a saját jövőjüket.

A kiegyezés után a magyar elképzelések jelentős része megvalósult, újra egyesült Magyarország és Erdély, megtörtént az un. kiegyezés. De ez a kiegyezés csak a Habsburg uralkodóház és a magyar arisztokrácia között történt meg, mert elmaradt a nemzetiségekkel, és a társadalom többi rétegével való kiegyezés. A háttéralkumból pedig kihagyták a cseh nemzetet, pedig nemcsak létszámuk, hanem gazdasági helyzetük miatt is indokolt lett volna – hiszen a későbbi Monarchia legfejlettebb részéről volt szó.

A kiegyezés így³ elég felemás állapotot eredményezett, kétségkívül sok pozitívummal a magyarok számára.

Tefner Zoltán nagyon pontosan fogalmazta meg, hogy „a Monarchiában a tizenegy népcsoport közül nem mindegyiknek volt ez a helyzet egyértelmű. Többben más jellegű politikai rendszert szerettek volna, amelyben nemzeti céljaikért hatékonyabban tudtak volna dolgozni. Ilyen csoportot alkotott a cseh nemzet, amely kiharadt az 1867. évi alkuból, s nem érvényesültek sem trialista, (Bécsből, Budapestről és Prágából irányított háromközpontú birodalom) sem föderalista reformtervei. A birodalomból kifelé kíváncsoztak az olaszok is, rájuk az éppen születőben levő olasz nemzeti állam hatott nagy vonzerővel. Az Erdélyben nagy számban élő románság számára a kialakuló Románia hasonlót jelentett, mint az olaszoknak Garibaldi radikális-nemzeti mozgalma. Az utóbbiak csoportjához sorolhatók a magyar korona országterületén élő szerbek, akik a Balkán nagy részét belakó szerb nép részének tekintették magukat, s politikai pártjaik nagy része vérmes híve volt Nagy-Szerbia kialakításának.” Azzal, hogy az 1867-es törvények a birodalom nyugati felén alapjában véve a centralista, s ennek következményeként bizonyos értelemben az abszolutisztikus rendszert vezették be, olyan ellentmondásokat keltettek a politikai rendszerben, amelyek az obstrukción kívül sok más engedetlenségi mozgalmat is szinte törvényszerűvé tettek. A föderációs elvekből a gyakorlatban nem sok maradt.

Különösen figyelmet érdemel a Monarchián belül a csehek helyzete, mert egy nagy történelmi múltú népről van szó, amely teljes egészében a birodalom határain belül élt az önálló államiság legcsekélyebb feltételei nélkül. A föderalizmus tehát, amely Hohenwart programjának a lényegét alkotta, a csehek egyértelmű politikai akaratnyilvánítása volt. Ez alkotta a cseh államjogi mozgalom lényegét. 1868 augusztusában meg is fogalmazták ezt programot abban a memorandumban, amelyben az állt, hogy a Vencel-korona országai, Csehország, Morvaország és Szilézia kapjanak különállást a Monarchián belül. Az úgynevezett cseh alapcikkely, a Fundamentenartikel 1871-ben ezt az elképzelést próbálta törvényerőre emeltetni az osztrák parlamentben, s elismertetni a Monarchia politikai vezetőivel mind a két birodalomrészben. A cseh tervezet a dualista rendszert alapvető elveiben kérdőjelezte volna meg. A cseh alapcikkely nagy önállóságot is követelt, például gazdasági természetű ügyekben. Ezeket a törekvéseket vétőzták meg rendre a magyar politikai vezetők, nem látva a birodalom törekvő politikai lényegét.

Külpolitikában – melynek vezetője gróf Andrassy Gyula volt – elsősorban az oroszellenesség nyilvánult meg. (Az orosz álláspont az 1853-54. évi krími háborúban tanúsított oroszellenes osztrák fegyveres semlegesség miatt az elpusztítandó ellenfelek közé "emelte" a Habsburg Birodalmat is. Az oroszok szemében az oszmánok és az ausztriai németek mellett az 1867. évi kiegyezés után a magyarok is ellenséggé léptek elő. A dualizmus létrejötté közvetlen előidézője volt az 1867 nyarán Moszkvában szervezett - eredetileg etnográfiai kiállításnak indult - szláv kongresszusnak is. Ekkor születtek meg Oroszországban az első tekintélyes monográfiák e témában. A pánszlávizmus egyik szellemi atyja Nyikolaj Danyilevszkij, már a Magyar Királyságot olyan "politikai varangyként" jellemezte, amely "Oroszország csapásai alatt meg fog semmisülni, a magyarság pedig fel fog oldódni a szláv tengerben". Danyilevszkij elgondolásai között már ekkor szerepelt egy szerb-horvát-szlóven állam, egy cseh-szlóvak-morva királyság, Nagy-Bulgária, Nagy-Románia. Kárpátalja pedig, szerinte, egyértelműen "ősi orosz föld". Az ily módon a Habsburg és az Oszmán Birodalom területén létrejövő, többnyire szláv államok tehát függetlenek maradtak volna. Csupán föderációt alkotnak, amelynek központja Konstantinápoly, "igazi" nevén: "Cárgrád". Ennek az államszövetségnek a segítségével Oroszország Európa fölött hegemoniához jut, s így az Amerikai Egyesült Államokkal meg fogja tudni teremteni a harmonikus világegyensúlyt!)

A Monarchia szempontjából az egyik fontos külpolitikai esemény az orosz-török háború volt. Az 1877–78-as orosz-török háborúban a török seregek megsemmisítő vereséget szenvedtek. A törökre kényszerített 1878. március 3-i San Stefanó-i béke azonban így is radikálisan átszabta a Balkán politikai térképét. (A béke során kizárólag orosz érdekek érvényesülnek) A San Stefanó-i békével az Oszmán Birodalom európai „hagyatékának" nagyrésze úgy osztatott fel, hogy azzal ismét Oroszország került stratégiai előnyös helyzetbe. Nagy-Bulgáriában a békeszerződés értelmében orosz katonaság állomásozhatott, s a bolgár állami adminisztráció felépítésének a feladatát orosz „tanácsadókra" ruházták. Ilyen mértékű orosz befolyás egyetlen nagyhatalom számára sem volt elfogadható. A nyugati hatalmak ezért rákényszerítették Oroszországra azt, hogy a vitás kérdésekről nagyhatalmi konferencia döntsön.

Az 1878. június 13-tól július 13-ig Berlinben üléselő konferencia berlini kongresszusként vonult be a történelembe, melynek összehívása és megtartása Andrassy Gyula külpolitikai tevékenységének legkiemelkedőbb eseménye volt. Mint a monarchia első megbízottja olyan tanácskozásokon, melyeken Bismarck, Gorcsakov, Beaconsfield lord vettek részt, nemcsak kitűnően állta meg a helyét, hanem képes is volt álláspontjának érvényt szerezni.

A kongresszus legfontosabb döntése a San Stefanóban létrehozott nagy bolgár állam három részre osztása volt. Északon, Szófia környékén autonóm bolgár fejedelemség alakult, az ettől délre fekvő Kelet-Rumélia pedig félautonóm státust kapott. Végül a bolgárok, szerbek és görögök által egyaránt igényelt Macedónia, valamint a görögök és a bolgárok által követelt Trákia az albán területekkel és Tesszáliával együtt továbbra is török fennhatóság alatt maradt. Oroszország így jelentősen veszített, melynek eredménye volt, hogy kilépett a "Szent Szövetségből" mely Franciaország ellen irányult és még Metternich hozta "kalap" alá. Oroszország azonnal egyezményt kötött Franciaországgal és Oroszország részéről elkezdődött a pánszláv eszmék erőszakos felgyorsítása, és kemény propagandája a Monarchia területén élő szlávok körében, de azon kívül is. (Szerbia orosz befolyás alatt állt, és többször is provokált békétlenséget a Balkánon.) Kárpát-medencében az egyházi eredetű szláv politikai elit ellenségének tekintette a vármegyei hatalmat szilárdan kezében tartó magyar nemességet, és természetes szövetségesnek a szláv nagyhatalmat, Oroszországot tekintette. A csehek a dualizmus magyar részről való megvétózása miatt egyre jobban Oroszország felé fordultak, mert benne látták nemzeti függetlenségük létrejöttét. A Monarchiából a lengyelek is kifelé tekintettek nehezítve a birodalom nemzetiségi problémáit.

Nyugodtan mondhatjuk, hogy az első világháború tulajdonképpen 1878-ban kezdődött. A „Berlini konferencia" után 1879-ben Németország és a Monarchia oroszellenes éllel köt szövetséget mely "kettős szövetség" elnevezéssel került be a történelembe, majd Olaszországgal kiegészülve "háromszövetség" alakult. Megkezdődött a nagyhatalmak tömbbe való szövetkezése és a nagyarányú fegyverkezés. Európa elindult a végzetes világháború felé vezető döcögős úton.

A külpolitikai helyzet mellett a magyar nemzetiségi politika is előrevetítette a Monarchia felbomlását, mert a magyar belpolitika a nemzetiségekkel szemben nem volt sem helyes sem előnyös.

A világháború már csak a végső stáció volt a Monarchia megszűnésében, de a birodalom felbomlása és Magyarország határainak megváltozása a világháború nélkül is bekövetkezett volna. A történelmi Magyarország abban a formájában nem maradhatott fenn, és a területen lakó nemzetiségek már nem akartak együtt élni.

A világháború után a győztes nagyhatalmak a területi elrendezésnél két alapvető kívántak érvényre juttatni: az önrendelkezési jogot és a nemzeti összetartozás elvét, de a győztesek ezt a két elvet érdekeik szerint alkalmazták, mely Magyarország számára tragikus eredménnyel járt, többek között azért is, mert a határok kijelölése nem az előzetesen hangoztatott etnikai elvek alapján történtek, hanem stratégiai célokat szolgáló kommunikációs és gazdasági érvek határozták meg, hiszen Csallóköz, Nagyvárad, Szatmárnémeti, Arad vagy Beregszász miért került az utódállamokhoz, az, hogy a béke miért ebben a formájában valósult meg, annak semmi köze nincs az évszázados folyamatokhoz - ahogy ezt Ablonczy Balázs történész is kifejtette. Jól látható az, hogy a békekonferencián résztvevő győztes hatalmak szembefordultak azokkal az elvekkel, amelyek a háború utáni rendezés alapját jelentették volna. Röviddel a békekonferencia megnyitása után már nyilvánvalóvá vált, hogy Franciaország korábbi elképzelései ellenére hogyan kívánja kezelni ezt a kérdést, hiszen Franciaország az első világháború utáni rendezést saját biztonsága megteremtésének kívánta alárendelni.

A határok kérdésével három szinten foglalkoztak. A Legfelsőbb Tanácsban, a Külügyminiszterek Tanácsában és a határmegállapító bizottságokban. A bizottságok munkájukat 1919. február közepén, másfél hónappal a békekonferencia megnyitása után kezdték meg. Elnökei és alelnökei kivétel nélkül franciák voltak.

A határmegállapító bizottságok nem konzultáltak a vesztesekkel, egyszer sem hallgatták meg képviselőjüket, Magyarország határait úgy jelölték ki, hogy csak Beneš, a román és a szerb képviselőket hallgatták meg, így csak az utódállamok startégiai, gazdasági érdekei érvényesültek, holott a nemzetiségi viszonyokat a győztesek jól ismerték, szakértőik pontosan tisztában voltak a helyzettel, ezt a békekonferencia vitái és egyértelműen mutatják. Így a határokat nem etnikai alapon, hanem közlekedési, stratégiai és földrajzi szempontok figyelembevételével alakították ki. Ezt támasztja alá a román-magyar határról a jugoszláv-román határmegállapító bizottság olasz képviselőjének világos kijelentése: "minden vasútvonalnak, amely elengedhetetlen egy ország gazdasága és stratégiai biztonsága szempontjából, az adott állam területén kell maradnia, még ha idegen lakosok lakta területen halad is át" De Jules Cambon ismert francia diplomata, hazája béke delegációjának tagjának kijelentése is azt bizonyítja, hogy Clemenceau teljes vehemenciával támogatta az utódállamok sokszor hamis adatokon nyugvó területi követeléseiket.

Az 1919-1921 évekre vonatkozóan megnyitottak a francia levéltárak melyekben a korszakra vonatkozó francia dokumentumokat kutatta Ádám Magda.

A történész egy interjú során kifejtette, hogy a franciák nem siettek publikálni a versailles-i – így a Nagy-Trianon palotában aláírt magyar békeszerződés - dokumentumait, mert azokból egyértelműen kiderül, hogy Franciaország felelőssége az ezer sebből vérző versailles-i békerendszer létrehozásában óriási, annak rossz és súlyos következményei lesznek. Ezt a békekonferencia meghatározó személyiségei már a döntés meghozatalakor is tudták. Azzal is tisztában voltak, hogy a közreműködésükkel megalkotott Trianoni békeszerződés különösen sok igazságtalanságot tartalmaz.

Többek között azért is, mert a Nagy Trianon Palotában aláírt béke egy diktátum volt és a békekötést megelőzően a Bizottság a nemzetiségek zsákmányszerzési követeléseit támogatta. Lloyd George a híres fontainebleau-i memorandumában fogalmazta meg a következőket: „Soha nem lesz béke Délkelet-Európában, ha a most létrejövő kis államok mindegyikének jelentős magyar lakossága lesz. Ezért én a béke vezérének azt tenném, hogy, amennyire emberileg lehetséges, a különböző népfajok kapják meg saját hazájukat, és hogy az emberi szempont előzzön meg minden stratégiai, gazdasági vagy közlekedési szempontot, melyek rendszerint más módon is realizálhatók”. Az angol miniszterelnök a londoni tanácskozáson még keményebben fogalmazott, amikor Philippe Berthelot-val, a francia delegáció vezetőjével vitázott, aki ellenezte a magyar békefeltételek revideálását: „Vajon lehetséges, hogy Berthelot úr valóban azt hiszi, hogy béke uralkodik majd Közép-Európában, ha idővel kiderül, hogy a magyarok követeléseik jogosak voltak és, hogy egész magyar közösségeket - barmok módjára - átadták Csehszlovákiának és Romániának egyszerűen azért, mert a konferencia nem volt hajlandó a magyar ügyet megvizsgálni?”

1/ Ego sum gallicus captivus – Francia menekültek Magyarországon, Budapest 1980 Európa,- Illyés Gyula előszava

2/ Az ország lakossága az 1780-as években meghaladta a 9 milliót. Az ország lakói közül mintegy 3,5 millió volt a magyar, a románok 1,5 milliónyian, a szlovákok 1,2 milliónyian, a szétszórta élő németek pedig 1,1 milliónyian lehettek. A horvátok számát 800 ezerre, a szerbekét 600 ezerre, az ukránokét és ruszinokét pedig 300 ezerre becsülhetjük. Körülbelül ugyanennyi volt az örmények, görögök és más népek összlétszáma is.

1840-ben Magyarország lakossága (Erdély nélkül) 9,94 millió, ebből 43,63% magyar, 16,94% szlovák, 10,25% német, és 12,22% román.

Erdély 1,7 millió lakosságából 28% magyar, 13,11% német és 58,49% román.

3/ Külpolitika, népcsoport, tömegtájékoztatás –Valóság 2006. június XLIX. évfolyam 6. szám

4/ Ablonczy Balázs beszélgetése Zahorán Csabával 2006.10.06

5/ „A bizottság feladata alapvetően abban állt, hogy az új csehszlovák állam, nem pedig Magyarország határait kijelölje.”

6/ Ádám Magda: Francia diplomáciai iratok 1-3, Akadémiai Kiadó Budapest 2006.

7/ Új megvilágításban a Kárpát-medence I. világháború utáni története. Interjú Ádám Magda történésszel. - Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle XL évf. 2005.2. szám május.

8/ Interjú Ádám Magda történésszel- U.O

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül, az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevéssé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn. Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Bárdos László
irodalomtörténész

Hollós Korvin Lajos

1905-1971

HAZÁM VAGY VÉGRE...

*Haza csak ott van, hol jog is van....
(Petőfi)*

Hazám vagy végre, csillag-arcu ország,
hol negyven évig koldus idegenként
lézengtem csak, s miként a többi szolgák,
lázongtam, a robotban nem pihenvén.
Többé nem földesúr, nem szolgabíró,
nem nagybankár, csendőr, besúgó földje, —
a vak fájdalmat negyven éve síró
szememről gyengéd ujjakkal töröld le!
A miénk vagy már, dolgozók hazája,
hadd símogassalak meg romjaidban,
viruljon kerted minden rózsafája,
daloljon madár minden lombjaidban,
nőjjön nagyobbra minden rokkant házad,
s a hidak: kedves kincsei szememnek,
íveljenek megint Pestől Budának.
Láss végre békés, bölcs, teremtő rendet!
Eke, pöröly, toll népei: mi vagyunk az
igaz fiaid, lehelj ránk, karolj át,
benned mi és Te mibennünk virulhatsz,
szabadság földje, édes Magyarország.
(1945)

RIGMUS

A szegény, ha nincs igénye,
az igények is szegénye.
Aki semmit nem mível,
be kell érje semmivel.

Kit jobbfelén megütöttek,
nagyobbat is visszaüthet!
De ki tartja balfelét,
mindörökre csak cseléd.

DON QUIJOTE

S ha egyszer újra végigszánt a vész
tépett világunk bomló ráncain,
ha megint fegyvert fojtogat a kéz
véres csaták leomló sáncain,

FÜTTYSZÓ A SÖTÉTEN

Füttyszó volt mindez, a sötétben,
mert, hadd vallom be, mindig féltem,
még álmomban is, nemcsak ébren,
ezért volt minden vakmerésem.
Mi tette ezt, ha semmi vétkem?
A gyáva bátor szégyenében.

Hová, eltévedt, benyitottam,
senkire sem hasonlítottam;
élhettem volna jóllakottan,
élősdiekkal egy-nyirokban,
de hasonlítani akartam,
s nevemet hangosan kimondtam.

S mintha nevemre válaszolna,
visszhang morajlott: Menj pokolba,
mert meghempergetünk szurokba!
Padló pattogta: Hepp, apella!
Szű percegett, megváltók holta
s dögvész miatt engem okolva.

Az ős-ok! Az szült egyre újat.
Ezért kellett, hogy dalra gyujtsak,
füttyláncból fűzött vérbe bujjak,
abban riadtan meglapuljak
szorongó hittel: jó egy új nap,
s jöttén sorsom is megújulhat.

De nékem nem virradt meg égbolt,
kakas nem nékem kukorékolt,
porladtam csöndben, mint a rég holt,
nyomorékként, bár testem ép volt,
s ha virítottam volna néhol,
csak gyilkos kezén a vérfolt.

Ki vesztett el? Hol volt a népem?
Kinek lehelletében éltem?
Fütyöm dallamával fülében,
mért nem lelt rám a sötétben?
Anyám kezével fogva kézen
miért nem mentett meg? Miért nem?!

Sötétség kényre-kedvre foglya,
csak éveimben sokasodva,
vad, de sem erdeje, sem odva,
magam már puszkavégre adva,
majd elfeledve, felfalatra,

ha tűzzel, gázzal ismét irt az ember
és dől a hulla ingó ormokon,
s gyászfátyolt ölt a testvér és rokon,
mert gyilkolunk süket, vak türelemmel,

jó, elmegyek, de girhes, vén lovon
a gáz, a tank, a léghajóhad ellen
s rozsdás sisak takarja homlokom,

a páncél alatt roskadjon a kanca,
kezemben lándzsa villogjon s mögöttem
a szél nyargaljon, mint hű Sancho Pansa.

TÖMEGSZÁLLÁS

Rongy és romok. Fakó falak.
Vén vakolatok omlanak.
Odvas zugokban gomba nő,
penészt arat a mord idő.
Itt minden már a tegnapé,
két ágy, egy rogyant kanapé
s a földön három szalmazsák
nyögi a füledt éjszakát.
A görcsös zsákokon heten,
kettő a rossz kereveten
s öten a két ágy magasán,
megférve egymás szűk hasán.
Szagoktól pállott, zagyva tor,
(fintorogna az úri orr!)
hagymát emészt facér vasas,
mosónő paszulytól hasas,
a többi gyomra csak korog,
savanykás éhbűz párolog.
Bér s munka helyett rossz szavak,
evés helyett hát alszanak.
És lopnak is, mert élni kell:
az utcaseprő — míg vizez —
párnája alól kisgyerek
kicsen egy könyök kenyeret.
Döglődik itt a morál,
pap itt hiába prédikál,
mi „jámbor” volt és „tisza”, „szent”,
itt régesrégén tönkrement.
Hómunkás kolbászról álmodik,
s hű hitvесе az álmot itt
beváltja — ó, pompás falat! —
az ifjú pékinas alatt.
Szűzmárja venné csak zokon,
ki függ fölöttük a falon,
de, bár ő szeplőtlen fogan,
lenevet rájuk boldogan.

MAGÁNY

kinek füttyültem fogvacogva?

Vétkes ha volnék, vezekelnék,
de vétlen nincs vétkemre mentség
ott, ahol füttyöm illetlenség.
Gyanús vándor, hivatlan vendég
tisztelje a ház házirendjét,
vagy próbáljon másutt szerencsét.

A HŐS LESZÁLLT A LÓRÓL...

A hős leszállt a lóról s titkon
keserveset nyögött.
— Heil! — intett büszkén, s bosszus szítkot
nyel el a bajsza mögött.

Térdén a páncél összekocant,
(iksz-lába volt, be szép!)
szobájába kacsázott gyorsan
s ledobta vértzetét,

karját dörgölte és podagrás,
fonnyadt combjátövit,
s ásítózva pihent el asztmás,
hős kebelében a hit,

megoldá sérvkötőjét, aztán
— adassék tisztelet —
hős jobbával farán kapargált,
mert fene mód viszkedett

a nyeregtől, ... borzongva nyelte
esti álomporát,
markával nyalkán kiemelte
hibátlan fogsorát,

remegve nézett ágy alá, hogy
nincs-e valaki ott,
majd bátran, mert senkit se látott,
temérdek napilapot

tett dunnájára s cvikkerével
díszítvén szeméit,
elégedetten olvasá el
aznapi hőstetteit.

ÉLETRAJZ

EGY SZENVELGŐ IFJU HÖLGYHÖZ

Aggódó gonddal válogatom gyarló
szavaimat, én, megszeppent udvarló,
hogy most az egyszer hang se sértse meg

Mint kabinból kilépett űrhajós,
kinek az űri, romboló parányhad
„köldökszínórját” elvágta, s ki most
a legszabadabb, sorstalan magánynak
foglya, míg él, — száguld a földnél
tágabb körökben, s majd holtan is épen,
s tudja, a földre vissza sohse tér:
elégne már — így élek, — légkörében.

TÜNEMÉNY

Mond, hol keressem a lehullt
augusztus-végi csillagot?
Merre vannak a csillag-temető?
Jó, jó, tudom, csak egy meteorit,
egy kő vagy ércdarab, de én
zuhantában ragyogni láttam őt!

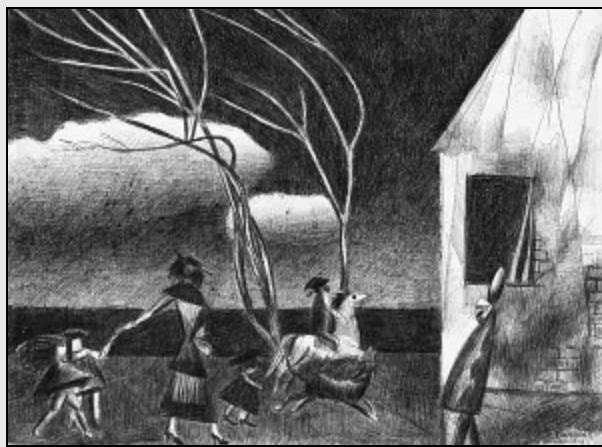
A JÖVEVÉNY

— Messziről jöttél, jövevény?
Arcod lágy. A mienk kemény.
Tekintettedben rémület.
Jobb lenne nekünk nélküled.

— Talán a hang, talán a fény
röpített. Mert nem jöttem én.
Csak itt találtam magamat
e mindig hűvös nap alatt.

— Ki hívott? — — Senki nem hívott.
— Menj innen. — — Mindjárt indulok.
Csak egy zsenget elültetek.
Árnyék leszek. Enyhüljetek.

— Nem kell nekünk a te dalod.
— De hiszen nektek dalolok.
— Nekünk
nem kell, csak ennek énekünk.

szemérmédet.

Tudom, szerinted minden tréfa trágár.
S mint mondtad, nem vagy holmi sarki Hágár,
sem presszó-Melissalina, — semminő
ily könnyű nő.

Hát elkerülni óhajtván a botrányt,
ma elhallgatom multamból a sok lányt,
akik nékem... vagyis... vélem valának...
szégyen gyalázat!

S mely minden gömbölyded női idomba
belemarkol, most gubbaszt, mint a gomba:
itt unatkozik szemtelen kezem
saját térdemen.

S mint az ökor, vágy nélkül bámulok rád,
s bokáig érő, víthatatlan szoknyád
úgy tisztelem, mintha pap hordaná:
nem nyúlok alá.

S csak hallgatom: „Ó, mily rosszak a lányok
manapság Pesten! Bizony akárhányuk
a férfiakra kacéran kacag.
Ez mind: vacak!”

Az utálattól megremeg a vállad,
ahogy felsóhajtasz: „Az ilyen nő állat,
s a száj, mely férfiszáj alá való,
mind alávaló!”

Pírt kerget arcomba a gondolat, hogy
egyszer azt mondtam: „Most a combodat hogy
megcsókolnám!” Bölcs volt feleleted:
„Pfuj, maga beteg!”

S mily respektusra méltó az az elved,
hogy csak a beszédet szolgálja nyelved;
nyitott ajakkal a csók semmi más,
mint perverzitás.

Mi több, a nő még asszonyként se züllhet,
csak tűr egy s mást, mert másképp mégse
szülhet:
a gyermekért szenved el a bús
kényszert a hús.

S hogy minden csín és szín és illat barbár;
te tanár vagy, nyelvész és irodalmár,
kihez méltatlan parázna nemi
vágyat kelteni.

Ó, mit tisztellek! De kimondom végre:
nem vagyok méltó ennyi tisztességre.
Ezért férjül sem ajánlom magam.
Ajánlom magam!

FÜTTYSZÓ A SÖTÉTBEN

című kötetből

Válogatott versek 1924-1971

Az alatti szerző nevére kattintva az előző számokban közzétett gazdag válogatás olvasható.

**Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos,
Keszthelyi Zoltán, Nadányi Zoltán, Bárd Miklós**

gondolatok

Szerkesztő: Aszalós Sándor

Ady Endre

A GONDOLAT ELLEN

"A mi nemzetünknek nagy gondviseletlenségének miatta..." Hajh, még Apácai Cseri János írta ezt. Azóta már sokféle Akadémiánk van, s ím ma is csak úgy vagyunk, mint akkor. Jaj itt, ezerszer jaj a gondolatnak, s ma is így rivalkodnak a hatalmasok:

- "Mást ne tanítson, mert Isten engem úgy segéljen, valaki mást tanít; a Marosba vettetem, vagy a toronyból hányatom le." Zichy Nándor az Egyház hatalmát proklamálja. Wekerle Sándor kenetes hangon testálja az iskolát a papoknak. Polónyi el fogja csukadni azokat, akiknek új eszméktől fő a fejük. Temesvárott kopók falkája vesz üzőbe egy tanárt az ő elveiért. Debrecenben szocialistának bélyegeznek egy modern fejű tanárt. Pécsett el fognak csapni a jogi líceumból két vagy három istentelen szabadgondolkodó professzort. A legfőbb Akadémia dadogó grófokra les koszorúival. Budapesten, Kolozsvárott megdőbbenve lapul meg az az egy-két tanár, aki Európában vélte magát. Nem lehet mindezeket felsorolni. Rajtunk, agyunkon, gondolatainkon a terror. A régi, az ősi, mely alatt összeroskadt Apácai Cseri János.

Másutt is van harca a gondolatnak. De másutt a gondolat ellen a gondolat harcol. Nálunk a gondolat ellen a - gondolatviszony. Bent akarnak tartani bennünket a múlt karámjában. És soha se volt még ilyen harcias és erős a reakció. Még Magyarországon sem.

A nagy circulus vitiosus. Uralkodik a politika, s a politika fölvetettjei kétségbeejtően visszamaradt fejű hullák. Ezek vívjanak a gondolat és a tanítás szabadságáért? Ezek védjék meg a gondolatot? Ők uralkodni és nyúzni akarnak. S a magyar tudománynak, iskolának s a magyar gondolat szabadságnak sorsa ma talán mostohább, mint Apácai Cseri János idejében volt.

Végleg kikapcsolják ezt az országot Európából. Aki gondolkodik s aki mer, az elveszett.

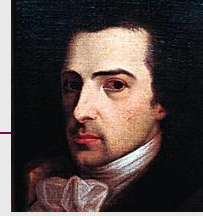
Hát jöjjön a gondolat rabsága. Hogy is mondta Apácai Cseri János: "De ha, és ezt én mondom, oly időben születünk, mikor a legnagyobb tudatlansággal szemben a bölcsesség és annak tanítói egy batkára sem becsültetnek, azonnal kétségbe kell-e esnünk."

Ne essünk kétségbe, ha kétszázötven év óta sem változott itt semmi. Talán kijózanodik még ez az ország s elűzi a fekete lovagokat, kik hamis jelszavakkal nyakunkba ültek "a mi nemzetünknek nagy gondviseletlenségének miatta."

Budapesti Napló 1906. június 1.

Ódi

/Ady Endre/

BOR MELLETT

Fogy az élet, s nemsokára
Szép korom majd elrepül;
Érzem, messze nincs határa,
S majd komor telére dül.
De borral sebes szárnyának
Lépvesszőket hányhatok,
Bort hamar, bort! Múlásának,
Ha iszom, kacaghatok.

Még most, hála istenimnek!
Kelyhem bátran forgatom
Még most, hála istenimnek!
Lollimat csókolhatom.
Még nincs aki elfogassa
Gyanúba vett levelem,
Nincs aki tudakozgassa,
Ki sziszeg titkon velem.

Lányka, jer, jer mártsd rózsádat
Kelyhem édes nedvibe.
Fonjad azt s mellpántlikádat
Hajam barna fürtibe!
Oltogasd szám szomjúságát,
S pajkoskodj addig velem,
Míg az élet boldogságát
Nyílt karod között lelem!

1788-1790

ÉLETRAJZ.

FÉNY ÉS HOMÁLY

Cserey Miklóshoz
Szép a felduzzadt Ares táborában
Dicső nagy tettek által fényleni;
Az érc phalanxot béfeszíteni,
S ha kell, lerogyni a vérengző csatában.

Szebb, oh szebb! a nép véneinek sorában
Hatalmas szózattal mennydörgeni;
A hont, az elnyomottat, védeni,
S elfojtani a bünt serkedő korában.

Miklós, Erdélynek lelkes nagy polgára!

AZ ÉN BOLDOGÍTÓM

Nincs millió közt egy, kit a fene
Vak Ate így vett volna korbáclásba,
Ha megdühödve kapkod néha másba,
Azt megkönnyíteni felkél istene.

Ah, engemet nem véd őellene
Sem ég sem föld! E szörnyű bajvívásba
Ájúlva dülök újabb ájulásba;
S irt nem találok, mely enyhítene.

Ámor megszánta, éltem kínjait,
S mond: Én enyhítem akit a Sors sújta.
S bérül ölembe tette le Sophiet.

És ím, miolta nékem áldást nyújtja,
S bús éjjelemnek bájos mécszet gyújtja,
Nem érzem a Sors csapkodásait.

1809

A SONETTO MÚZSÁJA

Mint a szerelmes járja szép párjával
Menüetje keccsel teljes lépteit,
S ígézi a szála torlott rendeit
Enyelgő vissza- s vissza-fordultával:

Honnom Ausonia narancsgallyával
Körülölelve főm szép fürtjeit,
Úgy járom én kobzom lejtéseit,
Két négyét összefűzve két hármával.

Gerézd övedzi mostan homlokom;
Ott, hol Tokaj nyújt nektárt istenének,
Víg szárnyokon kél a nem-hallott ének.

E szép vidék lőn kedves birtokom;
Egy új Tibull itt megdicsőjtett engem,
S én ötet és hölgyét örökre zengem.

1809

Hazád ismérí szent hűségedet,
S tölgyággal koszorúzza tettedet.

Szemem vakítja fényed nagy sugára.
Nem fénylek én, s azt én nem fájlalom -
Fény s nagyvilág énnékem Széphalom.

1811

MARGIT SZIGETÉN

(1800 júl. 30-án.)
Szompolyogva tértem félre; a gyermeket
Mondám, szabad volt akkor még szeretni.
Tekintsd hajad, s lásd ím e kecsket;
Mernéd a felvirúltat most illetni?

Öt kín között élt év orcád neked
Gyengébb redőkkel el kezdé lepetni.
Nem lelt-e Amor érző szíveket,
Kik készek voltak Nínonért gerjedni?

Kilép a parton. Lelke bánatában
Alélva dől el bátyja hív karjában,
S a szép mely lélegzést alig veszén,

Él, él! felpillant! s társaim sorában
Engem keres fel; Nínonná leszen,
S e hév, e szent csók istenné teszen.

1811

A NYELVRONTÓK

Rontott, mert építeni akart, Palladio; benne
Csak rontót látál, vad kora, jó ideig.
A művész érzette magát, s Neked én fogok, úgy mond,
Törvényt és példát adni, de nem te nekem.
S ím áll a roppant csarnok, s bizonyítja: ki több itt,
A művész-e vagy a szolgálai tompa szokás.

1810

A SZÉP ÉS A JÓ

Vesztett idő! veszett erkölcs! veszett poesis!
Nem kell nekem, ha mérget hoz, a lépes méz is.
Egy a szép s jó, egy a rossz s rút, mond a morál,
Pedig hamis ügy mellett az nem perorál.
Hiába szól őellene az új aesthesis,
Csal a ravasz, bolondnak jó még a fapéz is;
Őrizkedjél ettől, keresztyén olvasó!

id. Benedek Jenő: Költő

A KÖLTŐ

Jót, rosztat érez a barom, de hallgat,
Jót, rosztat érez, s elbeszéli az ember;
Jót, rosztat érez, s zengi a lant fia.
S ez tűzzel és lobogva, valami
Dagasztja keblét; nem mint a közember,
Ki csak szükségből s faggylt önt panaszt.
S amennyivel az ember több s nemesb,
Mint a mezők lakója: annyival
Több és nemesb a költő, mint azok.

megj. 1830

A VALLÁSTALAN

Töredék

Elázott szemmel s szánakozva nézem én
Az esztelenség vakmerő bolondjait,
Akik, magoknak tetszvéen, a megtévedés
Egyik széléről a másikra térnek el;
S kevélyen néznek vissza már az elhagyott
Ösvényre, melyen a vakhit vasláncokon
Kötözve tartja vért könnyező foglyait.

Felfúvalkodva s lármázó kiáltozás
Között haladnak vert ösvényeken elébb;
S kérkednek a bolondság csengetyűivel.
Nézd, - ekként szólnak -, a mi útunk tiszta út,
Lépésidet nem fogja dudva gátlani.
Nincs itt tekervény; ezt zsinór jegyzette el,
S minden lépésünk távolabb és távolabb
Von el bennünket a megvakított sereg
Könnyhullatással áztatott oltáritól.
Őket setéség fogta el, s vastag homály,
S vakon s tipogva vonják rest lépéseket,
Amerre papjok a setétbe tévedez,
Amit parancsol, amit kíván, azt hiszik.
Barmokká lesznek, s rettegven a büntetés
Előtt, édesség nélkül töltik élteket.

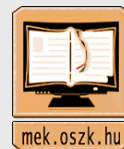
Ők így: de minket a Világosság vezérl,
Előttünk mindég nyitva áll szent temploma,
Hol színről színre látjuk elzárt titkait.

És ahol maszlagot hint ez, ne mulass, óh!
A rossz madár a szentet is bépiskolja;
Ha vétek is, elég hogy szép, ezt gondolja.
Am nézd a piktort, mint festé itt ezt az angyalt;
Tudom, ezért Lucifernél sok szurkot falt.
Térde felett, ugyan festve vagyon a gomb,
De félrecsúszott a lepel, s csupasz a comb.
S ím Eszter asszony a szemmel, nézd, még azt is látatja,
Amit nagy gonddal eltakart szemérmes patyolatja.
A piktor szép emlőt akart és szép combot látatni,
Míntha el nem kellett volna a képen takartatni.
És mintha, ahol ők vannak, nem volna váll és csizma!
Ah ennyi rosszat szűl az Aesthesis s a Schizma!
Mely vétkeket tanítgat a nézőknek a theátrum,
Arról jobb nem is szóllani, mert az mind crimen atrum.
Nem volt ez így míg szóllhatott a Molnár Albert,
Ki sok országot látott és igen sok tengert!
De még akkor tisztelte a nép a Morált,
S az Aesthesis a rossz mellett nem perorált.
Még akkor minden azt hitte, hogy szép a jó;
Most megfordíták, Keresztyén hív olvasó!
Nem kell, nem kell, ha mérget hoz, a lépes méz is!
Vesztett idő! vesztett erkölcs! s te mételyünk,
oh átkozott Aesthézis!

Nevetjük a csábulást, mellyel a ravasz
Papok sötétebb századinkban orrokon
Hurcolták a vak népet, mellyel ők
Világosb századinkban kincset gyűjtenek.
Magunktól függünk, s jobbunk mellett a szabad
Élet, balunknál a vígasság múlatoz;
Nem íjeszt minket a menny fellobbantott tüze,
Nem íjeszt földet rendítő dördületi:
Ha csap, könnyebben s kínok nélkül dűlök el
A semmiségbe: hogy ha nem csap, hasztalan
S gyermekhez illő vólt a gyáva rettegés.
Kedvemre élek s vígan töltöm életemet,
Nincs semmi tisztet; vagy ha van, úgy kedvem
az!
Hazám, barátom, istenem magam vagyok...

1786

A Magyar Elektronikus Könyvtár
adattárából

pesti szemle

...hátha valaki nem olvasta.

Bodor Pál
Diurnus
Klubbáló

2008. május 29.

Vajon van arányos szerelem, arányos gyűlölet?

„Aki megsuhint szalmaszállal, ne úgy büntesd, mintha megkorbácsolt volna!” Vagyis az arányos fokozatosság nélkül nincs igazság. Se jutalomban, se büntetésben. Csakhogy ez nem egészen így van.

Mondd, mennyire sirassam el azt a kislányt, akit elsodort, megfojtott a Tisza? Hát azt, akit holtan ástak ki Szecsuánban a földrengés után? Mondd, de őszintén: képes vagy tíz gyerek halálát tízszer olyan fájdalommal megkönnyezni? Hát nyolcvanezer halottat? Nyolcvanezerszeresen? Senki se szeret (és gyűlöl) ilyen arányosan.

Darvasi László
Élet és Irodalom
2008. 24 szám.

Egy becsületes író Sánta Ferenc 1927-2008

Valamikor a hetvenes évek végén vagyunk, egy alföldi kisváros gimnáziumának magyartermét jótékonyan árnyékolják az utcai platánok, de azért száll a por, az aktuális párttitkár homlokát ráncolva lép ki a pártház bejáratán.

Épül a szocializmus.

Illetve valami épül.

Jó tanárunk lapozgat kicsit, majd a szemüvege fölött ránk pillant, s felteszi a kérdést, tessék, mi akarsz lenni, Gyugyu, az elnyomott, de tisztességes rabszolga vagy Tomoceuszkakaiti, az elnyomó, de ártatlan lény.

Föld S Péter
Klubháló
2008. június 18.

Talán még nem késő,

és a döntés még nem megmásíthatatlan. Ha mondjuk Kossuth Lajos reinkarnációja szólna néhány jó szót valamelyik európai uniós fórumon, hogy mégse Magyarországon épüljön fel a Mercedes Benz új gyára! Akkor még pislákolna tán valami halovány kis reménysugár, hogy valamikor kilábalunk a feneketlen mély válságból.

Mert köztudott, hogy nálunk válság van. Nem is akármilyen: mély és kilátástalan - ami itt van, az maga a halál. Úgyhogy, a tisztesség azt kívánja, hogy valaki hozzáértő hazafi még időben figyelmeztesse a Mercedest, és persze minden más befektetőt: be ne tegye a lábát Magyarországra!

Tordy Géza
Nemzeti Színház

Tordy Géza lett a nemzet színésze

Tordy Géza Kossuth-díjas színművészt választották a nemzet színészévé a májusban elhunyt Raksányi Gellért helyére a címet viselő művészek szerdán Budapesten – jelentette be Jordán Tamás, a Nemzeti Színház leköszönő főigazgatója és Alföldi Róbert, a teátrum leendő vezetője.

A nemzet színészei - Avar István, Berek Kati, Bodrogi Gyula, Garas Dezső, Kállai Ferenc, Király Levente, Komlós Juci, Máthé Erzs, Psota Irén, Szabó Gyula és Törőcsik Mari - a korábbi alkalmakhoz hasonlóan ezúttal is a nyilvánosság teljes kizárásával ültek össze, hogy új tagot válasszanak a május 20-án elhunyt Raksányi Gellért helyére.

Jaksity György
Index
Vélemény
2008. június 17.

Fogyatékos nemzet

Szokás mondani, hogy lovasnemzet (nemzeti vágta, vagy vágtazó nemzet, esetleg vágtazó halottkémek?), a borok országa (a tablettás alföldi vagy a díjnyertes tokaji, egri, villányi boroké?) vagy éppen sportnemzet vagyunk. Azt a butaságot, hogy a legtöbb Nobel-díjas országa vagyunk nem is mondom, mert arról az jut eszembe, hogy közülük csak egy élt Magyarországon tudományos karrierjének lényegét tekintve, a nagy részük pedig vegyes érzelmekkel gondolt, gondol a magyarságára, szóval ha a világ legokosabb emberei elmenekültek az országból, "elüldöződtek", akkor inkább ez a tény a fontos és nem az, hogy utána mi történt velük.

[Vissza a tartalomjegyzékhez.](#)